

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 137: Tri Kiến Lập Tri, Thị Vô Minh Bản

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 009)

Chuyển ngữ: Tịch Minh

【Tri kiến lập tri, thị vô minh bản.】

(Trên cái thấy biết lại lập thêm cái thấy biết, đó là căn bản của vô minh)

Cũng có không ít đồng tu thường canh cánh một nghi vấn trong lòng. Trong Phật pháp có giảng: “*Vô minh bất giác sanh tam tế, cảnh giới vi duyên trướng lục thô*”, hai câu này nói về sự phát triển và diễn biến của mười pháp giới rất rõ ràng, nguyên nhân ban đầu chính là vô minh. Vậy vô minh từ đâu mà có? Đây là vấn đề lớn.

Thời Đức Phật Thích Ca Mâu Ni còn tại thế, đã có người nêu ra câu hỏi này, cho thấy vấn đề này không chỉ riêng một mình chúng ta thắc mắc, mà rất nhiều người đều có chung nỗi băn khoăn. Tôn giả Phú Lô Na trong hội Lăng Nghiêm, khi nghe Đức Phật Thích Ca Mâu Ni giảng kinh, đã nảy sinh nghi vấn này và thưa thỉnh với Phật: Vô minh ban đầu làm sao mà có, vì sao lại có vô minh?

Đức Phật đã trả lời ông ấy như thế này: “**Tri kiến lập tri, thị vô minh bản**”.

Cái hồng là hồng ngay tại chữ “**Lập**” (lập nên, dựng lập) này. Tri kiến thì không có vấn đề gì, tri kiến là Phật tri Phật kiến, là chân thật trí huệ. Trong chân thật trí huệ mà bạn muốn “lập”, thì đó chính là vô minh. Giống như cái “Sở lập” ở phần trước, tất cả đều nằm ở chữ “Lập” này. Chữ “Lập”, là bạn muốn kiến lập, như thế là hồng rồi. Một khi bạn kiến lập thì không còn là tự nhiên nữa, không còn là bản lai diện mục (gương mặt vốn có xưa nay) nữa. Cái thứ này chính là mầm tai họa, là căn bản của vô minh, gọi là căn bản vô minh.

Cái chữ “Lập” này phát triển đến ngày nay, hiện tượng đó là gì? Là “tôi nghĩ thế này thế này”, “tôi muốn thế này thế này”, “tôi cho rằng thế này thế này”... Đây là cái “Lập” đã phát triển thành rất thô rồi. Bạn muốn thế này, người kia muốn thế kia, hai người không hợp nhau thì đánh nhau, đánh đến vỡ đầu chảy máu, cuối cùng cũng hoàn là không. Bạn nói xem có oan uổng hay không?

Xung đột giữa người với người, xung đột giữa quốc gia với quốc gia, nay đã diễn biến thành chiến tranh giữa các hành tinh, xung đột giữa hành tinh này với hành tinh khác, là từ đâu mà ra? Chính là do cái “Lập” của mỗi người không giống nhau. Vốn dĩ không có “Lập”, tại sao lại phải “Lập”? Hai quốc gia đánh nhau, tại sao lại đánh nhau? Là bởi vì họ lập ra một cái biên giới, rắc rối chính là ở chỗ đó. Vốn dĩ trên quả địa cầu này không có biên giới, làm gì có biên giới, lại cứ khẳng khẳng lập ra một cái biên giới ở đó, phiền phức liên nẩy sinh từ chỗ ấy. Bất luận là việc lớn, bất luận là việc nhỏ, tất cả mọi nguồn gốc căn bệnh đều nằm ngay tại chữ “Lập” này.

Chư vị hãy suy ngẫm thật kỹ câu kinh văn này, hãy quán chiếu câu kinh văn này. Thường thường niệm: **“Tri kiến lập tri, thị vô minh bổn”**. Niệm vài trăm biến, niệm vài ngàn biến, để thể hội cái ý nghĩa này, dần dần bạn sẽ minh bạch. Sau đó mới biết chúng ta phải làm sao để không xung đột với tất cả mọi người, không xung đột với tất cả chúng sanh, không xung đột với y chánh trang nghiêm của mười pháp giới. Chính là “tôi không lập nữa”, bạn lập thì không sao, tôi không lập, tự nhiên sẽ không có xung đột.

Xung đột là từ hai phía, một bên muốn tranh, một bên nhường, thì làm gì có xung đột? Không có xung đột. Một bên có, một bên không, đều không có xung đột. Phật biết đạo lý này, Phật hiểu rõ sự thật chân tướng, chúng ta học Phật là phải học ngay chỗ này. Quả nhiên học được rồi, thì tất cả mọi người, tất cả mọi nơi, tất cả mọi việc, không có gì là không tốt đẹp, đều tốt cả! Bạn nhìn lại xem, đều sanh tâm hoan hỷ, lúc đó mới thực sự gọi là pháp hỷ sung mãn! Dù cho có đến địa ngục A-tỳ cũng pháp hỷ sung mãn. Bạn thật sự đạt được thọ dụng, bạn thật sự minh bạch, thật sự khai mở trí huệ.